

INTA FREIMANE (1933–2017)

2017. gada 18. septembrī mūžībā devusies viena no pazīstamākajām latviešu valodniecēm – Latvijas Universitātes emeritētā profesore *Dr. habil. philol.* Inta Freimane. Viņa, būdama ilggadēja Latvijas Universitātes docētāja un vienlaikus erudīta valodas teorijas un prakses pētniece, ir uzskatāma par īpašas latviešu valodniecības skolas izveidotāju semantikā, sintaksē un valodas kultūrā, viņas zinātniskās publikācijas un tajās ietvertās idejas ir drošs un neatņemams pamats ikvienam, kurš interesējas par latviešu valodas semantisko un sintaktisko sistēmu, tās funkcionalitāti un īstenošanos valodas praksē.

2018. gada 3. janvārī būtu bijusi profesores 85 gadu jubilejas diena, kam viņa jau laikus un rūpīgi bija sākusi gatavoties, izstrādādama apjomīgu pētījumu „Variatīvuma loma valodas līdzekļu aprītē“ sev veltītajam jubilejas krājumam „Semantika. Sintakse. Valodas kultūra. INTA FREIMANE. SCRIPTUM FESTIVUM“ (LU Akadēmiskais apgāds, 2017; krājuma sast. un red. Andra Kalnača, Ilze Lokmane).

Inta Freimane dzimusi 1933. gada 3. janvārī Jūrmalā. No 1952. gada līdz 1957. gadam studējusi Latvijas Universitātes Vēstures un filoloģijas fakultātē. 1957. gadā Inta Freimane sāk strādāt LPSR Zinātņu akadēmijas Valodas un literatūras institūta Vārdnīcu sektorā par laboranti, izstrādājot arī vairākus „Latviešu literārās valodas vārdnīcas“ šķirklus. 1960. gadā Inta Freimane

iestājas LPSR Zinātņu akadēmijas Valodas un literatūras institūta aspirantūrā. Viņa pievēršas aktuālai un gan semantiskā, gan sintaktiskā aspektā sarežģītai tēmai – vienpersonas verbu semantikai un saistāmībai.

No 1964. gada Inta Freimane trīs gadus strādā par redaktori izdevniecībā „Liesma“, bet kopš 1967. gada – par docētāju Latvijas Universitātes Latviešu valodas katedrā. Tajā pašā gadā aizstāvēta filoloģijas zinātņu kandidāta disertācija „Vienpersonas verbi mūsdienu latviešu literārajā valodā“ (pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas 1992. g. nostrificēts par filoloģijas doktora grādu).

Latvijas Universitātē pavadīta lielākā daļa darba mūža – 35 gadi. 1976. gadā Inta Freimane ievēlota par docenti. 1993. gadā viņai piešķirts habilitētā doktora grāds par monogrāfiju „Valodas kultūra teorētiskā skatījumā“, un no 1994. gada līdz 2001. gadam viņa ir Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultātes Baltu valodu katedras profesore, bet kopš 2001. gada – Latvijas Universitātes emeritētā profesore. Pēc pensionēšanās Inta Freimane turpinājusi aktīvu zinātnisko darbu, gan piedalīdamās ar referātiem dažādās LU HZF konferencēs un semināros, gan publicējama pētījumu rezultātus.

Intas Freimanes zinātnisko publikāciju kopskaits – ap 70. Vispazīstamākie viņas pētījumi ir grāmatas „Latviešu valodas skaņu verbi“ (1983), „Latviešu valodas skaņu verbi: distributīvs raksturojums“ (1984), „Vienkāršs teikums un tā paplašināšana“ (1985), „Valodas kultūra teorētiskā skatījumā“ (1993) un „Trešā persona latviešu verbu sistēmā“ (2008).

LU un citu augstskolu kolēģi, bijušie studenti un audzēkņi atcerēsies emeritēto profesori Intu Freimani kā interesantu un erudītu personību, izteikti teorētiskas ievirzes valodnieci – un vienlaikus ļoti godīgu un labestīgu cilvēku, lielisku namamāti un skaistas, izkoptas alta balss īpašnieci.

*Andra Kalnača
Ilze Lokmane
Inta Urbanoviča
Latvijas Universitātes
Humanitāro zinātņu fakultāte
Latviešu un vispārīgās valodniecības katedra
Visvalža iela 4a, LV-1050, Rīga, Latvija
andra.kalnaca@lu.lv
ilze.lokmane@lu.lv
inta.urbanovica@lu.lv*